

Formen, om Midlet. Sagens reelle Indhold er dette: Hvilke ere de Anskuelse, der ville finde Udtryk gennem et Organ som dette? Og denne Realitet interesserer ikke blot Handelen, men ogsaa det øvrige Samfund, saa vist som det er i altes Interesse at vide, hvilke de økonomiske Opfattelser og Bestræbelser ere, som man giver Lejlighed til at gøre sig gældende med særligt Eftertryk. Og vi kende jo alle saa meget til Forholdene her i Landet, at vi paa Forhaand kunne give Svaret. Den Institution, hvis Mening i første Række vil blive hørt, er det københavnske Grosserer-societets Komite. Det siger sig selv, at Repræsentationen for de københavnske Grosserere, der indtage en saa mægtig og fremtrædende Plads i vor Handelsverden, altid vil være sikker paa at faa et afgørende Ord at sige, naar der er Tale om Handelsforhold, og det saa meget mere, som der er tillagt denne Komite en vis officiel Stilling. Den har imellem vort Næringslivs mange forskellige Repræsentationer en særegen Karakter, idet den er indstiftet ved Lovgivning og udfører forskellige Hverv, som Lovgivningen har tildelt den. I anden Række vil dernæst komme Provinsernes Handelsforeninger og de Handelsmøder, jeg før omtalte. Hvilke de Anskuelse ere, som ville komme til Orde gennem de her nævnte Repræsentationer, kan siges paa Forhaand. Grosserer-Societetets Komite er en Forsamling, om hvis gode Egenskaber jeg i ingen Henseende ønsker at sige noget forringende. Det er en lille Forsamling paa 13 Mand, der i Reglen raadslaar inden for sine fire Vægge og gennemgaaende bestaar af særdeles forstandige og hæderlige Mænd, som med Værdighed og besindigt Maadehold røgte de Hverv, der ere dem overdragne. Men det er ikke en Forsamling, der udmærker sig ved at tage Initiativ. Dens Præg er konservativt, og dette Præg forstærkes yderligere ved dens Følelse af at være et halvt officielt Organ, næsten som en Slags Embedsmænd. Den Holdning, som Grossererkomiteen i den sidste halve Menneskealder har indtaget over for de største og vigtigste økonomiske Spørgsmaal, har været en saadan, at det end ikke er uretfærdigt at betegne den som væsentlig reaktionær. Og det samme turde i Hovedsagen gælde ogsaa om de Anskuelse, der komme til Orde paa de Handelsmøder, der af og til afholdes. Det er til Belysning heraf tilstrækkeligt at henpege paa de to økonomiske Hovedspørgsmaal, der i de senere Aar have staaet i forreste Række, Told-

loven og Næringsloven. Medens Grosserer-societetets Komite ellers som Regel indtager en meget forsigtig og varsom Holdning, vil det erindres, at den for ikke mange Aar siden kastede sig med paa-faldende Iver ind i Toldforhandlingerne og styrtede sig i Brechen for Ministeriet Estrups protektionistiske Toldpolitik. Hvad Næringsloven angaar, var den for faa Aar siden Genstand for Forhandling paa et Handelsmøde, hvor en Udtalelse af Tilslutning til Regeringens reaktionære Lovforslag vedtoges med alle Stemmer mod een. Denne ene Stemme tilhørte mig, uværdige! Det er paa-faldende, at Handelsrepræsentanternes Stilling over for disse Spørgsmaal, som dog til Dels kun indirekte eller endog slet ikke vedrøre Handelen som saadan, snarest er til højre for Industriens Stilling. Inden for Industriens Repræsentationer er der med Hensyn baade til Toldloven og til Næringsloven delte Meninger. I Næringslovkommissionen var det paa-ingen Maade alle de industridrivende, der støttede det Forslag, som blev Kommissionens Flertals. Blandt Handelsrepræsentanter synes der derimod ikke at være Blinken eller Vaklen. Til Dels hænger dette sammen med den underlig blandede Beskaffenhed af det, man her til Lands plejer at kalde „Handelsstanden“, hvilket er et rent formelt Begreb, som omfatter alle, der have taget et Borgerskab som handlende, selv om de væsentlig beskæftige sig f. Eks. med Industrivirksomhed. Det er ofte netop fra saadan Side, at der udøves en afgørende Indflydelse paa de Standpunkter, der blive betegnede som Handelsstandens. Naar jeg nu nærmer mig til de Slutninger, som ud af disse Bemærkninger ville være at drage, saa er det aabenbart, og det vilde være ganske unyttigt at skjule det, at saaledes som Handelsorganisationernes Farve er for Tiden, vil det at give dem Adgang til at gøre deres Meninger gældende med forøget Styrke til en vis Grad betyde en Styrkelse af den økonomiske Reaktion. Det kan ikke skjules, men jeg tilføjer, at denne Fare for mit Vedkommende ikke skræmmer mig. Det siger sig i øvrigt, at meget i saa Henseende beror paa, hvordan selve Regeringens Farve er. Det siger sig selv, at et Departement, der er Talørør for illiberale Anskuelse, vil være en mindre Fare under en liberal Regering end under en Regering, der ikke er det. Men ogsaa under den nuværende Regering synes Faren mig ikke stor, i hvert Fald saa længe vi have